

BEANTWOORDING SCHRIFTELIJKE RAADSVRAGEN 2025, NUMMER 92

Datum	24 juni 2025
Van	College B&W
Behandeld door	Niels de Haan
E-mailadres	niels.de.haan@utrecht.nl
Kenmerk	30584033
Beleidsveld	Werk en Inkomen

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u de beantwoording van de schriftelijke raadsragen jaargang 2025 nummer 92 van Cees Bos en Claire Derckx (Stadsbelang Utrecht), mede namens Yvonne Hessel (Utrecht Solidair) van 22 mei 2025 over Sociaal ondernemen? U-pas maakt ondermijning makkelijk en rendabel. De gestelde vragen zijn onderaan bijgevoegd.

Vraag 1

In de beantwoording vragen 2025 -55 vraag 1 geeft de wethouder aan waar U-pashouders hun tegoed graag aan besteden. Een overzicht van welke tegoeden daadwerkelijk worden ingezet ontbreekt helaas. Ons is ter oren gekomen dat kind tegoeden zonder repercussie kunnen worden ingezet voor volwassen zaken. Aangezien iedere U-pas houder een eigen nummer heeft dat wordt geregistreerd bij aanvragen moet er een overzicht te maken zijn van hoe de tegoeden worden ingezet. Graag ontvangen wij alsnog een overzicht van de manier waarop en waar kind-tegoeden worden ingezet.

Antwoord 1

Onderstaand overzicht geeft de bestedingen per bestedingscategorie weer van kinderen in de verschillende leeftijdscategorieën voor het U-pasjaar 2024/2025 (tot en met april 2025). Daarbij moet worden opgemerkt dat het, door de werking van het gezinstegoed, niet vanzelfsprekend is dat de bedragen die genoemd worden ook zijn uitgegeven aan of door een kind in die leeftijdscategorie. Het kan ook gebruikt zijn voor een ander kind binnen het gezin.

Bestedingsdoel	0 t/m 3 jaar	4 t/m 11 jaar	12 t/m 17 jaar
Attractie	€ 11.685,41	€ 26.436,84	€ 6.725,85
Autorijschool	€ 2.030,80	€ 9.455,20	€ 37.391,56
Beauty en Welzijn	€ 5.194,65	€ 29.666,30	€ 63.191,94
Bibliotheek	€ 762,60	€ 1.411,85	€ 6.083,60
Bioscoop	€ 983,30	€ 10.313,75	€ 9.591,10
Computer	€ 40.849,45	€ 226.639,75	€ 381.697,25
Cultuur	€ 3.179,86	€ 15.213,27	€ 17.038,84

<i>Cursus/Lidmaatschap</i>	€ 2.007,90	€ 20.805,78	€ 13.102,72
<i>Dagtocht</i>	€ 312,50	€ 1.098,75	€ 1.217,50
<i>Eettafel</i>	€ 0,00	€ 10,00	€ 316,50
<i>Fiets</i>	€ 33.226,44	€ 166.507,28	€ 188.018,01
<i>Musea</i>	€ 1.716,25	€ 9.724,59	€ 10.815,96
<i>Schoolactiviteiten</i>	€ 1.293,83	€ 20.648,85	€ 26.357,52
<i>Sport</i>	€ 13.369,83	€ 239.905,37	€ 139.386,23
<i>Sportschool</i>	€ 2.744,63	€ 29.535,00	€ 40.282,01
<i>Verzorging</i>	€ 19.294,14	€ 67.264,65	€ 116.894,53
Totalen	€ 138.698,82	€ 874.822,48	€ 1.058.111,12

Vraag 2

Wat doet de toezichhouder om te voorkomen dat kind-tegoeden worden ingezet voor volwassen zaken (zoals permanente eyeliner)?

Antwoord 2

Bij het aangaan van een partnerovereenkomst worden duidelijke afspraken gemaakt met de aanbieder over de producten en diensten die mogen worden verleend aan U-pashouders. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen het aanbod van volwassenen en kinderen. Wanneer blijkt dat een aanbieder deze afspraken niet nakomt, hebben we de mogelijkheid om de samenwerking met de desbetreffende partner op te heffen. In een handvol gevallen hebben we dit ook daadwerkelijk gedaan.

Vraag 3

Uit de beantwoording van vragen 2025 – 55 vraag 4 en 9 blijkt dat ondernemers zelf mogen bepalen hoe ze de U-pas kunnen inzetten (en zelf kortingen kunnen bepalen). Het lijkt erop dat eventueel beleid van de gemeente hier slechts reactief is. Op welke manier kan er meer actief beleid gevoerd worden om te zorgen dat er geen misbruik wordt gemaakt van U-pas kortingen?

Antwoord 3

De bewering dat het beleid van de gemeente slechts reactief is als het gaat om U-pasaanbieders en de inzet van het U-pastegoed is onjuist. Het beleid stelt wel degelijk kaders waarbinnen U-pasaanbieders moeten opereren. Zo kunnen laptops en tablets alleen worden aangeschaft met het kindtegoed, niet het volwassenentegoed. Ook waar het gaat om kortingsacties zijn er richtlijnen, maar daarin stellen we ons soepeler op, ten voordele van de inwoner. Binnen de gestelde kaders hebben U-pasaanbieders wel de bewegingsruimte om eigen afwegingen te maken.

Vraag 4

Worden de bij U-pas aangesloten bedrijven voldoende en periodiek (dus niet steekproefsgewijs) gecontroleerd en waarom wel/niet?

Antwoord 4

Wanneer er een vermoeden is van onregelmatigheden bij een U-pasaanbieder zullen de activiteiten worden gescreend. Deze vermoedens kunnen ontstaan door onregelmatigheden in de declaraties van de U-pasaanbieder, maar ook door signalen van U-pashouders. Ook zijn er in het verleden mysteryshoppers ingezet om eventuele onregelmatigheden op te sporen. Echter is het, met de huidige verdeling van middelen op de U-pas, niet realistisch om deze screenings periodiek uit te voeren bij alle U-pasaanbieders. We kiezen er bewust voor om een groot deel van de middelen rechtstreeks in te zetten voor inwoners door middel van U-pas tegoed. Een intensiever handhavingsbeleid op de U-pas zal tot gevolg hebben dat deze verdeling van de middelen zal moeten worden herzien, met nadelige gevolgen voor het U-pastegoed.

Vraag 5

Hoe worden de bedrijven die zich aanmelden voor de U-Pas gescreend? Is dit echt slechts op basis van de waardering van de cliënten? Wij horen graag hoe er op zo'n manier gescreend kan worden dat ondernemers met een agenda van ondermijning worden uitgesloten van deelname.

Antwoord 5

Wanneer een potentiële U-pasaanbieder zich bij het U-Pasbureau aanmeldt, volgt een screening. Hierin wordt allereerst gekeken of de activiteiten van de aanbieder past binnen het beleid van de U-pas. Wanneer dit het geval is, wordt de bedrijfsvoering van de aanbieder gescreend. Hierbij kijken we onder andere naar de financiële gegevens van de ondernemer, of de ondernemer voldoet aan alle wettelijke vereisten en of er bijvoorbeeld een KvK inschrijving actief is. Deze screening geeft ons de mogelijkheid om aanbieders, bij verdachte activiteiten of constructies, op voorhand te weigeren.

Vraag 6

Is het zo dat door bepaalde ondernemers U-pas wordt ingezet voor alle betalingen en er dus bedrijven zijn die geen andere geldstroom hebben dan die van de U-pas tegoeden? Hoe kan het college dit tegengaan?

Antwoord 6

Het U-pasbureau heeft niet de bevoegdheid om alle financieringsstromen van een ondernemer op te vragen bij een screening. Daarmee kan dus niet zonder meer worden vastgesteld of een ondernemer andere financieringsstromen heeft dan de U-pas.

Vraag 7

In de beantwoording van onze vragen 2025-55 vraag 9 geeft u aan dat de U-pas voordelen heeft voor ondernemers en dat het college ondernemers aanmoedigt om deel te nemen aan de U-pas. U spreekt van het stimuleren van sociaal verantwoord ondernemen. Met de informatie die we nu ontvangen lijkt het erop dat hier makkelijk misbruik van wordt gemaakt. Is er zicht op gebruik van de U-pas voor het faciliteren van schimmige geldstromen en ondermijning?

Antwoord 7

Zoals eerder aangegeven in antwoord 4 worden er methodes ingezet om ondermijning en misbruik op te sporen. Daarnaast is er contact tussen het U-pasbureau en het team ondermijning van de gemeente Utrecht, wanneer er concrete signalen zijn van misstanden bij individuele U-pasaanbieders. Er zijn signalen en vermoedens die erop wijzen dat er in sommige gevallen sprake is van oneigenlijk gebruik van de U-pas door bepaalde, mogelijk niet-bonafide, ondernemers. Deze signalen zijn deels afkomstig uit Meld Misdaad Anoniem (MMA) meldingen en deels uit analyses van transactiedata. Voor het identificeren van misbruik zijn wij mede afhankelijk van de alertheid en meldingsbereidheid van bewoners en andere betrokkenen. Op basis van de beschikbare informatie, hebben we in specifieke gevallen controles uitgevoerd. Deze controles zijn gericht op het vaststellen van onregelmatigheden en het eventueel treffen van passende maatregelen.

Vraag 8

Hoe wordt voorkomen dat U-pas tegoeden op onrechtmatige wijze door "ondernemers" worden omgewisseld voor contant geld?

Antwoord 8

Het contant teruggeven van U-pastegoeden is niet toegestaan en is ook expliciet opgenomen in de samenwerkingsvoorwaarden van de U-pas. Als er een reëel vermoeden bestaat dat dit wel gebeurt, dan zullen we de samenwerking met de desbetreffende aanbieder beëindigen.

Vraag 9

Hoe kan het dat wij horen van veelvuldig misbruik van de U-pas omdat “er op grote schaal misbruik wordt gemaakt van de goedgelovigheid van de gemeente”, terwijl dit bij de gemeente zelf amper op de radar staat?

Antwoord 9

De suggestie die wordt gedaan in deze vraag is dat de gemeente zich niet bewust is van misbruik binnen de U-pas. Dat is onjuist. Helaas zijn er voorbeelden bekend van misbruik door U-pasaanbieders en die nemen wij ook uiterst serieus. Dergelijke signalen onderzoeken we en als er voldoende aanleiding voor is om de samenwerking te beëindigen dan doen wij dat ook. De aantallen zijn echter niet zo groot als dat u doet voorkomen. Het gaat om enkele gevallen binnen het aanbod van ruim 1800 U-pasaanbieders. Als u echter meer signalen heeft over misstanden binnen de U-pas dan ontvangen wij die graag en zullen we deze onderzoeken.

Vraag 10

In de beantwoording van onze vragen 2025 – 55 vraag 9 geeft het college aan dat regulering onwenselijk is. Toch bereiken ons nu berichten dat ook ondernemers die gericht zijn op ondermijning veel gebruik (misbruik) maken van de U-pas regeling. Hoe kan het dat de U-pas kan worden ingezet bij bedrijven die al meerdere overtredingen hebben begaan en ook op de radar zijn bij politie of toezichthouders omgevingswet?

Antwoord 10

Als er concrete signalen over overtredingen van wet- en regelgeving is er contact tussen het U-pasbureau en team ondermijning van de gemeente Utrecht over U-pasaanbieders. Het U-pasbureau dan wel de gemeente Utrecht is echter niet zonder meer bevoegd om alle gegevens rondom de U-pas, aanbieder en gebruik daarvan op te vragen. We zijn daarin gebonden aan strikte wet- en regelgeving rondom het uitwisselen van informatie en het opvragen daarvan.

Vraag 11

We hebben vernomen dat soms zelf illegale immigranten of mensen die zwartwerken naast de bijstand worden betaald met de U-pas. Is er zicht op hoe vaak dit voorkomt? Wat gaat de gemeente doen om dit te voorkomen?

Antwoord 11

Bij ons zijn geen signalen bekend dat er personen worden betaald met U-pasbudgetten.

Vraag 12

Keuzevrijheid is een groot goed. Maar dit moet niet betekenen dat er vanuit de gemeente een regeling moet bestaan waarbij mensen geld afgetroggeld wordt door middel van medische misinformatie. Zeker niet wanneer dit U-pas budget gebruikt wordt voor ondermijning. Ten slotte kan de U-pas ook niet worden ingezet bij de plaatselijke dealer (denken wij). Kunt u ons een overzicht geven van bedrijven waar de U-pas mogelijk wordt ingezet voor oneigenlijke zaken?

Antwoord 12

Nee. Wanneer er sprake is van vermoedens van oneigenlijke zaken moet daar de correcte juridische weg voor worden gevolgd. Die correcte weg is niet om Utrechtse ondernemers publiekelijk verdacht te maken op basis van vermoedens. Dit zou onbehoorlijk zijn en mogelijk zelfs strafbaar.

Vraag 13

Het college geeft aan dat ondernemers niet worden toegelaten tot de U-pas wanneer er sprake is van oplichting. Daarnaast geeft het college aan dat ze willen dat ondernemers relatief makkelijk kunnen aansluiten bij de U-pas regelingen. Met wat we nu weten blijkt dat de regeling mogelijk bovenmatig aantrekkelijk is voor louche ondernemers. Ziet het college de mogelijkheid voor een grootschalig onderzoek naar misstanden met de U-pas?

Antwoord 13

Op dit moment zien wij geen aanleiding om een grootschalig onderzoek binnen de U-pas uit te voeren. Hoewel er signalen zijn over misstanden bij individuele U-paspartners, hebben wij geen vermoeden van structurele en grootschalige fraude. En wanneer we dit afzetten tegen de kostbaarheid van een grootschalig onderzoek zien we dit niet als een nuttige besteding van de middelen. Dat neemt niet weg dat we de signalen over misstanden binnen de U-pas uiterst serieus nemen en we bij constatering van deze signalen uitvoerig onderzoek verrichten naar de specifieke U-paspartner. Wanneer uit een dergelijk onderzoek blijkt dat er misbruik wordt gemaakt van de U-pas nemen wij passende maatregelen, zoals aangegeven in antwoorden 2, 4 en 5.

Vraag 14

Uit beantwoording van onze vragen 2025-55 vraag 16 blijkt dat de graadmeter voor kwaliteit van U-pas houders de waardering van de U-pas houders is. Wij kunnen ons voorstellen dat deze gebruikers best tevreden zijn wanneer ze hun tegoeden in kunnen ruilen voor contant geld. Wellicht dat het de gebruikers ook worst zal wezen of hun U-pas tegoeden worden ingezet voor het in stand houden van schimmige geldstromen. Luisteren naar inwoners is inderdaad heel belangrijk. Een goede screening en het voorkomen van criminaliteit is dit des te meer. Wij vragen ons af waarom er nog geen goed plan ligt voor het fraudebestendig maken van de U-pas?

Antwoord 14

Er zijn zeker maatregelen genomen om fraude binnen de U-pas te voorkomen. Voorbeelden hiervan kunt u teruglezen in antwoorden 2, 4 en 5. Daarnaast zijn we continu bezig met het verbeteren van de bestendigheid van de U-pas. Zoals aangegeven bij antwoord 14 gaan we dit jaar nog kijken of aanvullende maatregelen nodig zijn. Dat neemt echter niet weg dat de systematiek van de U-pas inherent zwakheden met zich meebrengt die ruimte creëren voor potentieel misbruik. Immers, we zijn niet aanwezig bij elke transactie die gemaakt wordt met de U-pas en het is ook onmogelijk om elke transactie na te gaan. Echter, het alternatief met een streng handhavingsbeleid zal leiden tot een gebruiksonvriendelijke U-pas, met minder U-pastegoed omdat een groter deel van het budget naar handhaving gaat en minder aanbod, omdat ondernemers minder snel bereid zullen zijn om zich aan te sluiten. Dat is voor ons geen gewenst alternatief.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,

**STADSBELANG
UTRECHT**

Schriftelijke vragen U-pas: Sociaal ondernemen? U-pas maakt ondermijning makkelijk en rendabel.

22-05-2025

Naar aanleiding van onze vragen over de U-pas (zie: SV 2025 nr. 55). Heeft Stadsbelang Utrecht signalen gekregen over ernstig misbruik van de U-pas. Zo werd en gesproken van louche bedrijven die de U-pas gebruiken als enige (schimmige) geldstroom en andere activiteiten van ondermijning. Waar het college inzet op het aantrekken van zoveel mogelijk ondernemers (ogenschijnlijk zonder daarin veel onderscheid te maken), weten criminelen de regeling te vinden om te ondernemen op een manier die hen enkel voordeel oplevert. Stadsbelang Utrecht vindt het onvoorstelbaar dat geld voor kwetsbare kinderen op deze manier wordt ingezet en vraagt zich hiermee het volgende af:

Vragen:

1. In de beantwoording vragen 2025 -55 vraag 1 geeft de wethouder aan waar U-pashouders hun tegoed graag aan besteden. Een overzicht van welke tegoeden daadwerkelijk worden ingezet ontbreekt helaas. Ons is ter oren gekomen dat kind tegoeden zonder repercussie kunnen worden ingezet voor volwassen zaken. Aangezien iedere U-pas houder een eigen nummer heeft dat wordt geregistreerd bij aanvragen moet er een overzicht te maken zijn van hoe de tegoeden worden ingezet. Graag ontvangen wij alsnog een overzicht van de manier waarop en waar kind-tegoeden worden ingezet.
2. Wat doet de toezichthouder om te voorkomen dat kind-tegoeden worden ingezet voor volwassen zaken (zoals permanente eyeliner)?
3. Uit de beantwoording van vragen 2025 – 55 vraag 4 en 9 blijkt dat ondernemers zelf mogen bepalen hoe ze de U-pas kunnen inzetten (en zelf kortingen kunnen bepalen). Het lijkt erop dat eventueel beleid van de gemeente hier slechts reactief is. Op welke manier kan er meer actief beleid gevoerd worden om te zorgen dat er geen misbruik wordt gemaakt van U-pas kortingen?
4. Worden de bij U-pas aangesloten bedrijven voldoende en periodiek (dus niet steekproefsgewijs) gecontroleerd en waarom wel/niet?
5. Hoe worden de bedrijven die zich aanmelden voor de U-Pas gescreend? Is dit echt slechts op basis van de waardering van de cliënten? Wij horen graag hoe er op

zo'n manier gescreend kan worden dat ondernemers met een agenda van ondermijning worden uitgesloten van deelname.

6. Is het zo dat door bepaalde ondernemers U-pas wordt ingezet voor alle betalingen en er dus bedrijven zijn die geen andere geldstroom hebben dan die van de U-pas tegoeden? Hoe kan het college dit tegengaan?

7. In de beantwoording van onze vragen 2025-55 vraag 9 geeft u aan dat de U-pas voordelen heeft voor ondernemers en dat het college ondernemers aanmoedigt om deel te nemen aan de U-pas. U spreekt van het stimuleren van sociaal verantwoord ondernemen. Met de informatie die we nu ontvangen lijkt het erop dat hier makkelijk misbruik van wordt gemaakt. Is er zicht op gebruik van de U-pas voor het faciliteren van schimmige geldstromen en ondermijning?

8. Hoe wordt voorkomen dat U-pas tegoeden op onrechtmatige wijze door "ondernemers" worden omgewisseld voor contant geld?

9. Hoe kan het dat wij horen van veelvuldig misbruik van de U-pas omdat "er op grote schaal misbruik wordt gemaakt van de goedgelovigheid van de gemeente", terwijl dit bij de gemeente zelf amper op de radar staat?

10. In de beantwoording van onze vragen 2025 – 55 vraag 9 geeft het college aan dat regulering onwenselijk is. Toch bereiken ons nu berichten dat ook ondernemers die gericht zijn op ondermijning veel gebruik (misbruik) maken van de U-pas regeling. Hoe kan het dat de U-pas kan worden ingezet bij bedrijven die al meerdere overtredingen hebben begaan en ook op de radar zijn bij politie of toezichthouders omgevingswet?

11. We hebben vernomen dat soms zelf illegale immigranten of mensen die zwartwerken naast de bijstand worden betaald met de U-pas. Is er zicht op hoe vaak dit voorkomt? Wat gaat de gemeente doen om dit te voorkomen?

12. Keuzevrijheid is een groot goed. Maar dit moet niet betekenen dat er vanuit de gemeente een regeling moet bestaan waarbij mensen geld afgetrosgeld wordt door middel van medische misinformatie. Zeker niet wanneer dit U-pas budget gebruikt wordt voor ondermijning. Ten slotte kan de U-pas ook niet worden ingezet bij de plaatselijke dealer (denken wij). Kunt u ons een overzicht geven van bedrijven waar de U-pas mogelijk wordt ingezet voor oneigenlijke zaken?

13. Het college geeft aan dat ondernemers niet worden toegelaten tot de U-pas wanneer er sprake is van oplichting. Daarnaast geeft het college aan dat ze willen dat ondernemers relatief makkelijk kunnen aansluiten bij de U-pas regelingen. Met wat we nu weten blijkt dat de regeling mogelijk bovenmatig aantrekkelijk is voor louche ondernemers. Ziet het college de mogelijkheid voor een grootschalig onderzoek naar misstanden met de U-pas?

14. Uit beantwoording van onze vragen 2025-55 vraag 16 blijkt dat de graadmeter voor kwaliteit van U-pas houders de waardering van de U-pas houders is. Wij kunnen

ons voorstellen dat deze gebruikers best tevreden zijn wanneer ze hun tegoeden in kunnen ruilen voor contant geld. Wellicht dat het de gebruikers ook worst zal wezen of hun U-pas tegoeden worden ingezet voor het in stand houden van schimmige geldstromen. Luisteren naar inwoners is inderdaad heel belangrijk. Een goede screening en het voorkomen van criminaliteit is dit des te meer. Wij vragen ons af waarom er nog geen goed plan ligt voor het fraudebestendig maken van de U-pas?

Als het mogelijk is zouden wij erg graag voor 26 juni antwoord hebben.

Gesteld Door:

Stadsbelang Utrecht – Cees Bos, Claire Derckx

Utrecht Solidair – Yvonne Hessel